

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/93/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2322202664
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2322202664.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Arnouldovej a sudcov JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Fedora Benku vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti A.: B., nar. XX.XX.XXXX a C., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, v konaní zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Galanta, deti rodičov: matky D. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. F. XXX/X, D., t.č. bytom G. XXX/XX, C., v konaní zastúpenej JUDr. Michalom Antalom, PhD., advokátom so sídlom Hlavná 13, Trnava, a otca B. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Obec H. I., t.č. bytom D. J. XXX, K., Česká republika, o návrhu matky na zmenu úpravy výkonu práv a povinností rodičov k maloletým deťom a o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Galanta zo dňa 12. septembra 2022, č.k. 12P/127/2022-42, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** v celom rozsahu.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd vyhlásil, že nemá právomoc konať vo veci návrhu matky na zmenu úpravy výkonu práv a povinností rodičov k maloletým deťom a o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (výrok I.), výrokom II. súd konanie zastavil a výrokom III. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), § 9, § 161 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), a podľa čl. 8 ods. 1 a 2, čl. 17 a čl. 20 Nariadenia rady ES č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie ES č. 1347/2000 (ďalej len „Nariadenie“).

3. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že matka sa návrhom, doručeným tomuto okresnému súdu dňa 13.07.2022, domáhala zmeny úpravy výkonu práv a povinností rodičov k maloletým deťom. Návrhom, doručeným súdu dňa 12.08.2022, sa domáhala aj nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým žiadala dočasne zveriť deti do jej osobnej starostlivosti a otca zaviazat' prispievaním výživného na deti, čím žiadala dočasne zmeniť rozsudok Okresného súdu v Tachovë zo dňa 01.07.2021, sp. zn. 13P/8/2019, 21PaNc/133/2021 v časti týkajúcej sa úpravy práv a povinností k maloletým deťom, a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Návrh vo veci samej odôvodnila tým, že podľa citovaného rozsudku boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti otca, odvtedy však došlo k podstatnej zmene pomerov, keďže obaja maloletí sa s matkou presťahovali na Slovensko a majú tu obvyklý pobyt odo dňa 23.03.2022. V súčasnosti matka býva spolu s deťmi a partnerom

v C. a obe deti prejavili záujem bývať s matkou. Deti sa k nej presťahovali na základe vzájomnej dohody s otcom, ktorému sa zhoršil zdravotný stav a nevie sa o deti dostatočne postarať a zároveň prišiel o bývanie, čo vyžadovalo urýchlené riešenie, preto uzavreli dňa 23.03.2022 na Mestskom úrade v Tachove rodičovskú dohodu, ktorú k návrhu prikladá. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia matka odôvodnila tým, že v súčasnom stave by bolo pre maloleté deti absolútne nevhodné, dokonca až nebezpečné, keby mali byť odovzdané otcovi, ku ktorému prechovávajú negatívne pocity, tento ich bil a opakovane sa za ich prítomnosti správal agresívne a vulgárne, preto k nemu odmietajú ísť. Ešte v mesiaci máj išla s deťmi na psychologické poradenstvo a psychologička po vyšetrení detí pri oboch odporúča, aby zostali v jej starostlivosti. Predkladá psychologické správy, z ktorých vyplýva, že deti voči svojmu otcovi prechovávajú na základe negatívnych skúseností odmietavý postoj, dokonca uvádzajú, že otec ich zvykol biť. Dňa 15.08.2022 sa mala prehodnotiť dohoda spísaná na Mestskom úrade v Tachove, matka sa však tohto plánovaného stretnutia nemôže zúčastniť, keďže je práceneschopná, ktorú skutočnosť príslušnej pracovníčke oznamovala a žiadala o zmenu termínu, zatiaľ však nemá reakciu. Z priložených lekárskeho správ vyplýva, že podľa psychologičky je pre obe deti aktuálne vhodnejšie ostať s rodičom, voči ktorému dominujú pozitívne emócie, je dôležité, aby u nich nedochádzalo k opakovanému prežívaniu neistoty, obáv a celkového tlaku, čomu boli pravidelne otcom podrobované. Matka ďalej uviedla, že má informácie o tom, že otec znova začal užívať psychotropné návykové látky a že dostal výpoveď zo svojho zamestnania (medzičasom sa už zamestnal inde), poukazovala tiež na to, že sa voči nej vždy správal nedôstojne a jeho agresivita a vulgárnosť sa neustále stupňuje. Matka sa ho bojí a bojí sa i o bezpečie svojich detí, pričom pred niekoľkými dňami sa do telefónu vyhrážal, že ju zabije, vraj ju „podreže“. Preto matka považuje za nevyhnutné, aby boli do skončenia vecí samej dočasne upravené pomery v najlepšom záujme maloletých detí a aby tieto neboli vystavované hroziacim traumatizujúcim následkom agresívneho správania sa otca. Súd dal prešetriť pomery u matky kolíznemu opatrovníkovi a z jeho správy zo dňa 25.08.2022 vyplýva, že deti bývajú aktuálne s matkou a jej partnerom v nájomnom byte v C., mal. B. je od apríla 2022 žiakom 2. ročníka Základnej školy X. E. G. J. C., kde dosahuje veľmi dobré vyučovacie výsledky, mal. C. v septembri tohto roka nastupuje do 1. ročníka tej istej školy. Matka aj jej partner sú zamestnaní v spoločnosti E. C., obaja s čistým mesačným príjmom cca 950,- eur, v starostlivosti o deti sa striedajú podľa pracovnej zmeny. Matka je od 07.07.2022 práceneschopná a poberá nemocenskú dávku v sume 700,- eur, a od 01.04.2022 je poberateľkou prídavku na dve deti na Slovensku vo výške 60,- eur, podľa jej vyjadrenia otec v apríli a máji prispel na ich výživu po 185,- eur. Matka kolíznemu opatrovníkovi uviedla, že s maloletým B. musela neodkladne navštíviť psychologickú ambulanciu z dôvodu, že u neho pretrváva strach z otca, maloletý C. s otcom odmieta komunikovať, obe deti sa odmietajú k otcovi vrátiť. Matka uviedla, že v prípade, že jej súd ohľadom návrhu vyhovie, stretnutie otcovi s maloletými deťmi bude umožnené iba na Slovensku s dôrazom na skutočnosť, že sa otec k maloletým deťom nepekne choval. Matka mala informácie od maloletých detí, že samotná partnerka ich otca mala biť a tiež ich nechávali v domácnosti samé, dokonca až do ich vyzdvihnutia matkou sa nachádzali v domácnosti starej matky celý mesiac, ktorá sama matku kontaktovala, že si má deti vyzdvihnúť. Matka detí uviedla, že maloleté deti od starej matky prevzala zavšívavené a podľa jej názoru s dohryzenými rukami resp. s kožnou infekciou. Maloleté deti sú aktuálne v telefonickom kontakte s otcom jedenkrát do týždňa asi 10 minút. Kolízny opatrovník vykonal pohovor s maloletými bez prítomnosti zákonného zástupcu, C. bol málo komunikatívny, konverzácia prebiehala teda s maloletým B., ktorý uviedol, že do apríla 2022 bývali s otcom a jeho partnerkou v rodinnom dome, s bratom mali spoločnú izbu, bola tam aj druhá izba avšak tá bola špinavá, tam sa iba hrali. Je rád, že býva u maminy, veľmi sa mu u nej páči, k otcovi sa vrátiť nechcú, nakoľko ich bil. (maloletý C. prikyvoval). Na otázku úradu, ako často ich otec bil, resp. za čo, maloletý uviedol, že napr. vtedy keď bol „nasratý“, keď ich nechcel k mamine pustiť. Bil ich aj za to, že nič nerobili a keď sa otec pohádal s partnerkou a zbil ju, tak aj od otcovej partnerky dostali bitku. Maloleté deti uviedli, že im aktuálne nič nechýba, tešia sa do školy. Maloletý B. uviedol, že s otcom by sa stretol iba ak príde do C., maloletý C. však záujem o stretnutie aktuálne nemá. So súčasným partnerom matky majú maloleté deti veľmi dobrý vzťah.

4. Súd prvej inštancie konštatoval, že jednou z podmienok konania je právomoc súdu, pričom jej nedostatok vždy predstavuje neodstrániteľnú vadu konania s následkom zastavenia konania. V danom prípade maloleté deti sú štátnymi príslušníkmi Slovenskej republiky, avšak z obsahu spisu vyplýva, že sa dlhodobo zdržiavali v Českej republike a naďalej tam majú obvyklý pobyt. Česká republika je členským štátom Európskej únie, a preto súd postupoval podľa nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000. Zo znenia tohto nariadenia vyplýva, že za rozhodujúce kritérium pre určenie právomoci súdov členských štátov v občianskych veciach,

ktoré sa vzťahujú na výkon rodičovských práva povinností, sa považuje obvyklý pobyt dieťaťa. Pojem obvyklý pobyt tu nemožno stotožňovať s pojmom trvalý pobyt ani s pojmom bydlisko, ale členský štát, na území ktorého malo dieťa v čase začatia konania svojej trvalejšie a stabilnejšie bydlisko. V danej veci majú maloleté deti naďalej obvyklý pobyt v Českej republike, keďže sa na území Slovenskej republiky zdržiavajú len dočasne, a to podľa rodičovskej dohody len do 15.08.2022, podľa ktorej sa maloleté deti sa nachádzajú v starostlivosti matky len počas choroby otca. Maloleté deti do 23.03.2022, t.j. kedy prevzala dočasnú starostlivosť o deti matka, navštevovali školské resp. predškolské zariadenie v Českej republike, kde aj bola spísaná spomínaná mimosúdna rodičovská dohoda zo dňa 23.03.2022. Z uvedeného je teda zrejmé, že trvalejšie a stabilnejšie bydlisko majú maloleté deti v Českej republike, pričom nedošlo k zmene obvyklého pobytu, preto je v ich záujme, aby v ich veci rozhodoval súd, v obvode ktorého majú svoj obvyklý pobyt.

5. Pokiaľ ide o návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, súd prvej inštancie nevzhladol dôvod pre postup podľa článku 20 nariadenia, keď na základe obsahu súdneho spisu dospel k záveru, že nie je daná naliehavá potreba upraviť pomery k maloletým deťom nariadením neodkladného opatrenia. Podľa citovaného nariadenia ide o vymedzenie právomoci súdu prijať len určité ochranné opatrenie v prípade, kde si to vyžaduje naliehavosť situácie (napr. maloleté dieťa sa ocitne na území štátu, v ktorom nemá obvyklý pobyt bez sprievodu, napríklad v dôsledku dopravnej nehody, pri ktorej došlo k usmrteniu rodičov). Toto opatrenie nadobúda vykonateľnosť v okamihu, kedy súd, ktorý ma právomoc, prijme vhodné opatrenia v súlade s jurisdikčnými pravidlami. Matka maloletých detí mala a má možnosť obrátiť sa na príslušný súd v Českej republike s návrhom na vydanie neodkladného opatrenia. Súd po oboznámení sa s návrhom matky na nariadenie neodkladného opatrenia a správy kolízneho opatrovníka nemal za osvedčené, že život, zdravie, zdravý vývin, výchova či výživa, respektíve akýkoľvek iný záujem maloletých detí je v súčasnosti bezprostredne ohrozený. Preto súd vzhľadom na nedostatok právomoci slovenských súdov na prejednanie veci, ktorá predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, v súlade s § 9 CSP konanie zastavil a vyslovil, že nemá vo veci právomoc. O trovách konania súd rozhodol v zmysle ust. § 52 CMP.

6. Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote odvolanie matka maloletých, ktorá ho považovala v celom rozsahu za nesprávne, nezákonné až protiústavné a porušujúce práva odvolateľky na súdnu ochranu a na prístup k súdu. Názor prvoinštančného súdu, podľa ktorého maloletí nemajú na Slovensku obvyklý pobyt v zmysle Nariadenia, považuje matka za nesprávny. Je pravda, že oboch synov matka prevzala na základe rodičovskej dohody spísanej na Mestskom úrade v Tachově zo dňa 23.03.2022 a pôvodne ich mala mať len do 15.08.2022. Situácia sa ale podstatným spôsobom od tej doby zmenila, keď začali vychádzať na povrch rôzne skutočnosti ohľadne starostlivosti otca o maloletých, keďže zistila, že jeho prístup k nim hraničil s trestným činom týrania blízkej a zverenej osoby. Otec a niekedy i jeho partnerka deti pravidelne bili a vyvolávali u nich atmosféru strachu a neistoty, deti sa preto k otcovi odmietajú vrátiť. Matka má súčasne vedomosť, že otec berie omamné a psychotropné látky, navyše sa jej pravidelne dlhodobo telefonicky vyhráža smrťou. Navyše deti pred prevzatím do jej starostlivosti ani nebývali u otca, ale u jeho matky a práve táto stará matka ju kontaktovala, aby si po deti prišla, keďže zrejme ani ona sa už nemohla pozerieť na spôsob, ako sa jej syn staral o maloletých. Zároveň samotný otec už ani nebýva tam, kde s maloletými býval, takže matka nechápe, o akom údajne trvalejšom a stabilnejšom bydlisku súd vo svojom odôvodnení hovorí, keďže takéto už v Česku jednoducho neexistuje. Naopak, odkedy sú deti u matky, tieto sú konečne spokojné, rady navštevujú školu, našli si kamarátov a hlavne nechodia domov s obavami, celkovo sa zlepšil ich psychický stav, u matky si uvedomili, aké je to bývať v stabilnom a láskyplnom prostredí a preto sa absolútne odmietajú k otcovi vrátiť. Za danej situácie je prístup súdu nepochopiteľný a bezohľadný. Matka v tejto súvislosti cituje zo záznamu z pohovoru maloletých s pracovníčkou ÚPSVaR zo dňa 25.08.2022, kde sa deti vyjadrovali o tom, že k otcovi sa vrátiť nechcú, nakoľko ich bil a páči sa im u matky, s ktorou chcú zostať. K otázke obvyklého pobytu dieťaťa a faktorov, ktorými je takýto obvyklý pobyt určovaný matka poukázala na právny názor Krajského súdu v Trnave vyjadrený v konaní sp.zn. 23CoP/43/2019. Matka je presvedčená, že v situácii, kedy maloleté deti sa na Slovensku zdržujú už približne pol roka, navštevujú tu školu, majú tu lekárov, rodinné a láskyplné zázemie, ktoré vzhľadom na minulosť tak veľmi potrebujú, pričom sa nechcú vrátiť k otcovi, ktorého sa dokonca boja, je podľa nej rozumné a v prospech maloletých uzavrieť, že ich obvyklý pobyt pre účely Nariadenia je už na území SR. K nevydaniu neodkladného opatrenia matka uviedla, že aj keby bolo pravdou, že právomoc by mali mať súdy Českej republiky, čo vzhľadom na vyššie uvedené absolútne odmieta, tak súd prvej inštancie závažne pochybil, keď vo veci nevydal neodkladné opatrenie a to s poukazom na čl. 20 ods. 1 Nariadenia. Poukazuje na závery a odporúčania

z psychologického vyšetrenia maloletých detí, ktoré obe verbalizujú svoju túžbu ostať s matkou, pričom partnera matky oslovujú otec, voči biologickému otcovi vyjadrujú skôr odmietavý postoj s negatívnymi emóciami a pre obe deti je aktuálne vhodnejšie zostať s rodičom, voči ktorému dominujú pozitívne emócie, je dôležité, aby u detí nedochádzalo k opakovanému prežívaniu neistoty, obáv a celkového tlaku. Zo samotných slov maloletých zaznamenaných nielen pracovníčkou ÚPSVaR bez prítomnosti rodiča, ale i psychologičkou vyplýva, že otec má násilnícku a agresívnu povahu, že pravidelne deti a svoju partnerku bil. Existujú u neho vážne podozrenia z užívania drog, pričom deti sa k nemu boja vrátiť a on sa ich návratu domáha. Nie je potom možné tvrdiť, že dočasná úprava nie je naliehavá. Jediným cieľom matky je chrániť svoje deti a ich psychické a fyzické zdravie. Navrhla, aby odvolací súd v najlepšom záujme maloletých urýchlene vydal neodkladné opatrenie, ktorého sa matka v konaní domáha a aby napádané uznesenie zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na prejednanie veci.

7. Otec ani kolízny opatrovník sa k podanému odvolaniu nevyjadrili.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie matky bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným účastníkom, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. a/ CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka v odvolaní použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté uznesenie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie matky je nedôvodné.

9. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu bolo preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým zastavil konanie o úprave rodičovských práv a povinností k maloletým deťom ako aj konanie o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia pre nedostatok právomoci slovenského súdu na konanie, ako aj závislý výrok o trovách konania.

10. Podľa čl. 7 ods. 2 veta druhá Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, na účely výkonu právomocí Únie inštitúcie prijímajú nariadenia, smernice, rozhodnutia, odporúčania a stanoviská, nariadenie má všeobecnú platnosť a je záväzné vo svojej celistvosti a je priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

12. Slovenská republika ako aj Česká republika sú členskými štátmi EÚ a sú viazané Nariadením Európskeho parlamentu a Rady č. 2201/2003 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len Nariadenie). Z okolností prípadu vyplýva, že ide o vec s medzinárodným prvkom a preto správne súd prvej inštancie pri skúmaní základnej procesnej podmienky konania v súlade s ust. § 161 ods. 1 CSP aplikoval na otázku právomoci súdu Slovenskej republiky predmetné Nariadenie. V zmysle článku 8 ods. 1 Nariadenia súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ak je obvyklý pobyt dieťaťa v čase začatia konania lokalizovaný v tomto členkom štáte, výnimky z tohto všeobecného pravidla stanovujú čl. 9, 10 a 12 Nariadenia. Článok 17 Nariadenia ukladá súdom, ako postupovať v prípade, ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, v ktorej podľa tohto Nariadenia nemá právomoc konať, a ktorá patrí podľa tohto Nariadenia do právomoci súdu iného členského štátu. V takomto prípade súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.

13. Podľa čl. 9 Nariadenia, keď sa dieťa oprávnenne presťahuje z jedného členského štátu do iného členského štátu a nadobudne tam nový obvyklý pobyt, súdy členského štátu pôvodného obvyklého pobytu si ako výnimku z čl. 8 ods. 1 Nariadenia zachovávajú právomoc počas trojmesačného obdobia po presťahovaní vo veci zmeny rozsudku o úprave styku, ktorý bol vydaný v tomto členskom štáte predtým, ako sa dieťa presťahovalo a nositeľ práva styku, na základe rozsudku o práve styku má naďalej svoj obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa.

14. Podľa čl. 10 Nariadenia, v prípade neoprávneného premiestnenia alebo zadržovania dieťaťa si súdy členského štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred svojim neoprávneným

premiestnením alebo zadržaním, zachovávajú právomoc, až kým dieťa nenadobudne obvyklý pobyt v inom členskom štáte a:

a) každá osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo sa zmieril s premiestnením alebo zadržaním, alebo

b) dieťa sa zdržiavalo v tomto inom členskom štáte najmenej jeden rok po tom, ako sa osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo, dozvedel, alebo mohol dozvedieť, o mieste pobytu dieťaťa, dieťa sa zžilo s novým prostredím a je splnená najmenej jedna z týchto podmienok: i) do jedného roka odvtedy, ako sa nositeľ opatrovníckeho práva dozvedel alebo mohol dozvedieť o mieste pobytu dieťaťa, sa nepodala žiadosť o návrat dieťaťa na príslušné orgány členského štátu, do ktorého bolo dieťa premiestnené alebo v ktorom je zadržávané; ii) nositeľ opatrovníckeho práva vzal späť svoju žiadosť o návrat a v lehote stanovenej v bode i) sa nepodala nová žiadosť; iii) konanie na súde členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, sa skončilo podľa článku 11 ods. 7; iv) súdy členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, vydali rozsudok o opatrovníckom práve, z ktorého nevyplýva povinnosť návratu dieťaťa.

15. Zo spisového materiálu vyplýva, že rodičia aj maloleté deti sú občanmi Slovenskej republiky, do marca 2022 však žili v Českej republike a niet sporu o tom, že ich obvyklý pobyt bol v Českej republike, aktuálne sú deti rozsudkom Okresného soudu v Tachově zo dňa 01.07.2021, č.k. 13P/8/2019-108, právoplatným dňa 16.07.2021, zverené do starostlivosti otca. Dňa 23.03.2022 uzavreli rodičia na Mestskom úrade v Tachově mimosúdnu dohodu, podľa ktorej maloleté deti budú od 23.03.2022 do 15.08.2022 u matky s tým, že dňa 15.08.2022 o 09.00 hod. prebehne spoločná schôdzka rodičov na Mestskom úrade v Tachově, kedy dôjde k prehodnoteniu. V dohode sa uvádza dôvod odovzdania detí matke - otcov zdravotný stav s tým, že maloleté deti budú počas choroby otca v starostlivosti matky. Na základe uvedenej dohody sa deti s matkou dňa 23.03.2022 presťahovali na Slovensko, kde odvtedy žijú v prenajatom byte v Seredi spolu s matkiným partnerom. Matka maloleté deti otcovi viac nevrátila a spoločnej schôdzky rodičov na Mestskom úrade v Tachově, dohodnutej na deň 15.08.2022, sa nezúčastnila, súdu uviedla, že z dôvodu jej práceneschopnosti. Matka maloleté deti vzala k psychologičke, a z jej správy vyplýva, že deti verbalizujú túžbu zostať s matkou, voči svojmu otcovi prechovávajú na základe negatívnych skúseností odmietavý postoj. Psychologička po ich vyšetrení konštatovala, že pre deti je aktuálne vhodnejšie ostať s rodičom, voči ktorému dominujú pozitívne emócie. Aj kolíznemu opatrovníkovi deti pri pohovore uviedli, že u matky sa im páči, k otcovi sa vrátiť nechcú, nakoľko ich bil.

16. V danom prípade maloleté deti sú teda právoplatným rozsudkom českého súdu zverené do starostlivosti otca, ktorý naďalej žije v Českej republike. Ako vyplýva z obsahu spisu, otec nedal súhlas s trvalým presťahovaním detí na Slovensko, naopak, rodičia sa dohodli výslovne na tom, že matka si deti prevezme k sebe na Slovensko počas choroby otca iba do dočasnej starostlivosti na pár mesiacov – konkrétne sa o deti postará od 23.03.2022 do 15.08.2022. Matka však viac odmieta deti otcovi vrátiť a dňa 13.07.2022 na Slovensku zahájila na Okresnom súde Galanta konanie vo veci zmeny úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým a tiež sa návrhom doručeným dňa 12.08.2022 domáha nariadenia neodkladného opatrenia požadujúceho dočasne zveriť deti do jej osobnej starostlivosti a určenia výživného na deti, čím žiada zmeniť rozsudok Okresného súdu v Tachově v časti týkajúcej sa úpravy práv a povinností k maloletým deťom, a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

17. Pri posudzovaní opodstatnenosti odvolacej argumentácie matky mal odvolací súd na zreteľ ustanovenia Nariadenia, najmä čl. 8, podľa ktorého súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania. Nariadenie nedefinuje pojem „obvyklý pobyt“. Tento pojem treba vykladať vždy so zreteľom na individuálne okolnosti veci a v súlade s cieľmi a účelom Nariadenia. Súd pritom prihliada napríklad na trvanie, pravidelnosť, podmienky a dôvod fyzickej prítomnosti dieťaťa v danom štáte. Do úvahy berie medziiným miesto a podmienky predškolskej a školskej dochádzky dieťaťa, rodinné a sociálne väzby v danom štáte. Osobitne treba zdôrazniť, že určujúcim je stav v čase začatia konania na súde.

18. V prejednávanej veci nemožno dať za pravdu matke, že deti majú od 23.03.2022 obvyklý pobyt na Slovensku, kam sa s matkou presťahovali. Odvolací súd bol toho názoru, že v danom prípade je nepochybné, že deti v čase začatia konania mali obvyklý pobyt v Českej republike a tento sa nezmenil. Maloleté deti sa síce s matkou presťahovali do SR na základe dohody rodičov, ich premiestnenie

malo ale trvať len do 15.08.2022, rodičia sa na žiadnej trvalej zmene pobytu maloletých nedohodli, takže matka ich po 15.08.2022 zadržáva neoprávnené. Opísané krátkodobé premiestnenie detí na Slovensko za účelom dočasnej starostlivosti matky nezakladá obvyklý pobyt maloletých v Slovenskej republike, keďže otec na takéto konanie matky detí (ktorá má úmysel natrvalo si ich ponechať na území SR) nerezignoval a aktívne sa domáha ich návratu do Českej republiky postupom podľa právne záväzných aktov Európskej únie. Podľa oznámenia Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže ako ústredného orgánu Slovenskej republiky podľa Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25.10.1980 platného pre SR od 01.02.2001, doručeného v priebehu tohto odvolacieho konania, Centrum prijalo od ústredného orgánu Českej republiky žiadosť otca maloletých o pomoc pri zabezpečení návratu maloletých do krajiny obvyklého pobytu, ktorou je Česká republika a to z dôvodu, že maloleté deti sú matkou neoprávnené zadržávané na území Slovenskej republiky.

19. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností mal odvolací súd za to, že rozhodnutie prvoinštančného súdu, ktorým rozhodol, že nemá právomoc konať vo veci návrhu matky na zmenu úpravy výkonu práv a povinností rodičov k maloletým deťom a z uvedeného dôvodu konanie zastavil, bolo správne, pretože nebola splnená podmienka obvyklého pobytu maloletých na území SR.

20. Podľa Článku 20 ods. 1 a 2 Nariadenia, v naliehavých prípadoch nebránia ustanovenia tohto Nariadenia súdom členského štátu prijať predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, s ohľadom na osoby alebo majetok v tomto štáte, ktoré sú dostupné podľa práva tohto členského štátu, aj keby podľa tohto nariadenia mal právomoc rozhodovať vo veci samej súd iného členského štátu. Platnosť opatrení uvedených v odseku 1 zanikne, len čo súd členského štátu, ktorý má právomoc podľa tohto Nariadenia rozhodovať vo veci samej, prijal opatrenia, ktoré považoval za primerané.

21. V zmysle článku 1 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25.10.1980 (ďalej len Haagsky Dohovor), cieľom tohto dohovoru je a) zabezpečiť okamžitý návrat detí, ktoré boli neoprávnené premiestnené do niektorého zmluvného štátu alebo sú v ňom zadržávané, a b) zabezpečiť, aby opatrovnícke práva a práva styku podľa právneho poriadku jedného zmluvného štátu sa účinne dodržiavali v ostatných zmluvných štátoch.

22. Podľa článku 16 Haagskeho dohovoru, po doručení oznámenia o neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní dieťaťa podľa článku 3 sa justičné alebo správne orgány zmluvného štátu, na ktorého územie bolo dieťa premiestnené alebo na ktorého území je zadržávané, zdržia rozhodovania vo veci opatrovníckeho práva, až kým sa nerozhodne, že návrat dieťaťa sa podľa tohto dohovoru neuskutoční, okrem prípadu, keď v primeranej lehote po doručení oznámenia nebola podaná žiadosť podľa tohto dohovoru.

23. Členské štáty Európskej únie riešia situácie intraúnijských únosov detí tak, že vo vzájomných vzťahoch uplatňujú Haagsky dohovor a tam upravené konanie o návrat, tento mechanizmus je však ešte sprísnený o ďalšie povinnosti, ktoré im ukladá Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003, ktoré posilňuje postavenie členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním. Haagsky dohovor ukladá zmluvnému štátu, na územie ktorého bolo dieťa neoprávnené premiestnené alebo je neoprávnené zadržávané, povinnosť zdržať sa konania o opatrovníckych právach k takémuto dieťaťu (článok 16 Haagskeho dohovoru) a na základe žiadosti o návrat okamžite vrátiť neoprávnené premiestnené dieťa do štátu jeho obvyklého pobytu (článok 12 Haagskeho dohovoru), pričom výnimky z povinnosti nariadiť návrat sú formulované taxatívne a je potrebné ich vykladať reštriktívne (článok 12, 13 a 20 Haagskeho dohovoru). Konanie o návrat má najmä zaistiť, aby o deťoch rozhodovali súdy štátu ich obvyklého pobytu, zároveň má pozbaviť únoscu výhody, ktorá spočíva v tom, že je to on, kto zvolí fórum, na ktorom sa bude konať o opatrovníckych právach k dieťaťu.

24. Vyhodnotením zistených skutočností a berúc na zreteľ právne záväzné akty Európskej únie, ktorými je Slovenská republika viazaná, odvolací súd dospel k záveru, že aj v časti týkajúcej sa zastavenia konania o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia je rozhodnutie prvoinštančného súdu správne. V danom prípade aj odvolací súd bol zhodne so súdom prvej inštancie toho názoru, že matka neosvedčila, že by išlo o taký naliehavý prípad, ktorý odôvodňuje aplikáciu ustanovenia článku 20 ods. 1 Nariadenia, keďže deťom žiadna bezprostredná ujma nehrozí.

25. Matka zdôvodňuje potrebu navrhovaného neodkladného opatrenia tým, že aktuálne by bolo pre maloleté deti absolútne nevhodné, dokonca až nebezpečné, keby mali byť odovzdané otcovi, ku ktorému prechovávajú negatívne pocity, za ich prítomnosti sa správajú agresívne a vulgárne, dokonca ich bil a preto k nemu odmietajú ísť. Toto preukazuje matka správou z psychologického vyšetrenia maloletých, ktoré deti z podnetu matky absolvovali počas pobytu na Slovensku a poukazuje aj na vyjadrenia detí pred kolíznym opatrovníkom. Súd však pravdivosť a objektívnosť uvedených vyjadrení maloletých bez riadneho dokazovania nedokáže posúdiť. Maloleté deti sú nepochybne aktuálne pod silným vplyvom matky a nového prostredia, pričom nie je vylúčené, že matka sa snaží vytesniť otca zo života detí (čomu by nasvedčovala už skutočnosť, že necháva deti nazývať svojho partnera otcom). Matka argumentuje ďalej tým, že deti sú konečne spokojné, rady navštevujú školu, našli si kamarátov a hlavne nechodia domov s obavami, celkovo sa zlepšil ich psychický stav, u matky si uvedomili, aké je to bývať v stabilnom a láskyplnom prostredí. Otec je podľa nej násilnícky, agresívny a pre deti dokonca nebezpečný, deti bije, navyše berie omamné a psychotropné látky. Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že maloleté deti boli najskôr rozsudkom Okresného soudu v Tachově zo dňa 30.01.2018 na základe rodičovskej dohody zverené do starostlivosti otca, ďalším rozsudkom toho istého súdu zo dňa 19.02.2019 boli deti, opäť na základe rodičovskej dohody schválenej súdom, zverené do starostlivosti matky a následne rozsudkom Okresného soudu v Tachově zo dňa 01.07.2021, č.k. 13P/8/2019-108 súd schválil ďalšiu dohodu rodičov, ktorou sa deti zverili opäť do starostlivosti otca, rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 16.07.2021. Z odôvodnenia posledného citovaného rozsudku Okresného soudu v Tachově vyplýva, že súd rodičovskú dohodu schválil, keď mal z vykonaného dokazovania za to, že dohoda je v súlade so záujmami maloletých, otec sa o maloletých dlhodobo fakticky stará a čo sa týka jeho starostlivosti o deti, neboli zistené žiadne nedostatky. Z uvedeného odôvodnenia tiež vyplýva, že vzťahy medzi rodičmi sú veľmi konfliktné, obaja sponchybujú kompetencie druhého rodiča, do ich sporov sú často zaťahované deti a na maloletých je zo strany oboch rodičov vytváraný neprimeraný nátlak. Matka vtedy uvádzala síce, že ju otec maloletých fyzicky atakoval, avšak sama súdu uviedla, že otec deťom neublížoval, vie sa o ne postarať a podľa toho čo vidí, k deťom sa chová dobre. Okresní soud v Tachově u maloletých detí nezistil, že by vykazovali známky fyzického týrania. Tvrdenia matky o tom, že by otec bol k deťom násilnícky a je pre deti nebezpečný sú potom v rozpore s obsahom citovaného súdneho rozhodnutia a keďže neboli zo strany matky žiadnym relevantným dôkazom preukázané, zostávajú zatiaľ len v rovine nepodloženého tvrdenia. To isté platí pokiaľ ide o jej tvrdenie, že otec berie omamné a psychotropné látky, ktorú skutočnosť matka rovnako ničím nepodložila (naopak, už vyššie citovaný rozsudok českého súdu obsahuje zmienku o tom, že zo správy Mestského úradu Tachov bolo zistené, že u matky dňa 09.03.2020 prebehlo testovanie na prítomnosť omamných a psychotropných látok THC s pozitívnym výsledkom). Pokiaľ matka argumentuje tiež tým, že otec detí sa jej pravidelne dlhodobo telefonicky vyhráža smrťou, odvolací súd je tohto názoru, že navrhované neodkladné opatrenie nie je tým správnym prostriedkom na jej ochranu.

26. Odvolací súd musel konštatovať, že je pravdou, že deti stabilné prostredie v zásade nepoznajú, pretože rodičia sa v ich starostlivosti hlavne posledné roky na základe vzájomnej dohody viackrát prestriedali, niet však žiadneho dôvodu túto situáciu riešiť neodkladným opatrením bez dostatočne vykonaného dokazovania, ktoré by potvrdilo vhodnosť toho či iného (t.j. matkinho či otcovho) výchovného prostredia pre maloletých, keďže toto treba skúmať aj v kontexte ďalších súvisiacich otázok, ktoré môžu mať významný vplyv na takéto rozhodnutie a to od vhodnosti bytových podmienok, cez zisťovanie rodičovských spôsobilostí a ich postojov, vrátane postojov k druhému rodičovi (nerešpektovanie rodičovskej úlohy druhého rodiča, ovplyvňovanie detí voči druhému rodičovi, bránenie mu v styku s deťmi) a pod., ktoré otázky nedokážu byť zodpovedané v tomto skrátenom konaní. Vzhľadom k zisteným okolnostiam prípadu odvolací súd mal za to, že skutočnosti tvrdené matkou nie sú spôsobilé založiť právomoc inak neprávomocného súdu na konanie v zmysle Článku 20 Nariadenia, keďže sa nejedná o naliehavý prípad.

27. Je nutné tiež pripomenúť spomínané oznámenie Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže, z ktorého vyplýva, že otec požiadal o pomoc pri zabezpečení návratu maloletých do Českej republiky z dôvodu ich neoprávneného zadržovania matkou na Slovensku. Keďže Haagsky dohovor ukladá zmluvnému štátu, na územie ktorého bolo dieťa neoprávnene premiestnené alebo je neoprávnene zadržované, povinnosť zdržať sa konania o opatrovníckych právach k takémuto dieťaťu, je potom vylúčené, aby Okresný súd Galanta v tomto štádiu konania zasahoval do práv a povinností

rodičov k ich maloletým deťom počas prebiehajúceho konania o návrat maloletých do štátu ich obvyklého pobytu.

28. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie matky maloletých je nedôvodné, keďže uznesenie súdu prvej inštancie je v celom rozsahu správne, preto napadnuté uznesenie s použitím ust. § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil vrátane závislého a správneho výroku o náhrade trov konania, odvolaním osobitne nenapadnutého. Odvolací súd zhodne s prvoinštančným súdom pripomína, že matke nič nebráni obrátiť sa so svojím návrhom na príslušný súd v Českej republike.

29. O náhrade trov tohto odvolacieho konania bolo rozhodnuté v zmysle § 52 a § 58 CMP v spojení s § 396 ods. 1 CSP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

30. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).
Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).
Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).
Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak
napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).